

Dubrowska, Małgorzata

Medale, medaliony, plakiety

Almanach Muzealny 3, 315-319

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przekaz pp. Andrzejostwa Jałowickich z Warszawy — z zapisu testamentowego ich krewnej — p. Wandy Grunwaldowej, 1999.

Wsparta na 5 płaskich, profilowanych nogach; w dolnym wieńcu para szuflad nad profilowaną listwą cokołową; wyżej drzwi dwuskrzydłowe z gładkimi płycinami w głęboko fazowanych, faliście wykrojonych obramieniach; oś mebla zaznaczona listwą przyrmykową w formie pilastra; naroża szafy ścięte, szerokie. W wieńcu górnym nad drzwiami płaskie pole przedzielone tralką; wydatny gzyms — falisty, wklęsło-wypukły, przerwany, z wolutami. Jedyłą dekorację stanowią żyłkowania i odpowiednio dobrane słoje okleiny.

MEDALE, MEDALIONY, PLAKIETY

Opracowanie: *Małgorzata Dubrowska*

ZETON KORONACYJNY KRÓLOWEJ ELEONORY MARII JÓZEFY

Jan Höhn Młodszy (?), Gdańsk, 1670; srebro złocone, bity, śr. 27 mm.

Av. Personifikacja Wiary na rydwanie zaprzężonym w dwie postacie: Sprawiedliwości i Pokoju. W otoku CUM EO ERAM CUNCTA COMPONENTENS.

Rv. Napis na tablicy ozdobionej gałązkami palmowym i ELEONORA MARIA/ IOSEPHA D. G. REGINA/POLON M. D. LIT. RUS. PRUSS/MAS. SAM. KIOU. VOL. PODOL./.../ FERDINANDI III FILIA/LEOPOLDI I GERMANA/IMPERATORUM/FELICITER CORONATA/WARS. ANNO MDCLXX./MENS OCT. DIE XV.

Niesygnowany; zakup na aukcji Warszawskiego Centrum Numizmatycznego w 1999 r., nr inw. MHW 25296.

Żeton koronacyjny królowej Eleonory Marii Józefy

Żeton koronacyjny Augusta III Sasa

Żeton upamiętnia uroczystości koronacji Eleonory Marii, żony Michała Korybuta Wiśniowieckiego, które miały miejsce w katedrze Warszawskiej 19 października 1670 r. (na rewersie żetonu podano błędną datę uroczystości — 15 października 1670 r.).

Lit.: E. Hutten-Czapski, *Catalogue de la collection des medailles et monnaies polonaises*. Vol. 1–5, Graz 1957, t. 1, poz. 2365; M. Gumowski, *Medale polskie*, Warszawa 1925, s. 88.

ŻETON KORONACYJNY AUGUSTA III SASA

Autor nieustalony, Drezno, 1734; srebro, bity, śr. 25 mm.

Av. Korona królewska, w półkolu MERVIT. ET. TVEBITVR. Rant perłkowy. Rv. Napis AVGVSTVS III./REX POLONIARVM/MAGN: DVX LITH:/ELECTVS. OCT:/MDCCXXXIII./CORONAT: XVII: IAN:/MDCCXXXIV. Rant perłkowy.

Niesygnowany; zakup na aukcji Warszawskiego Centrum Numizmatycznego w 2000 r., nr inw. MHW 25404.

Żeton upamiętnia koronację króla Augusta III Sasa uroczystości odbyłą w katedrze Wawelskiej 17 I 1734 r.

Lit.: E. Hutten-Czapski, jw., t. 1, poz. 2753.

MEDALION PORTRETOWY „IGNACY JAN PADEREWSKI”

Stanisław Roman Lewandowski, 1859–1940.

Odlew firmy „Bracia Łopieńscy”, Warszawa 1920; brąz, śr. 17,5 cm.

Popiersie w prawym profilu, z włosami zaczesanymi do tyłu, w marynarce. Z prawej napis PADEREWSKI.

Sygn.: „Lewandowski/Fecit” oraz „Br. Łopieńscy/Warszawa”; zakup od p. Leszka Kalkowskiego z Krakowa, 1997 r.; nr inw. MHW 25158.

Medalion „Ignacy Jan Paderewski”

Medalion „Józef Piłsudski”

Medalion St. R. Lewandowskiego wyróżnia się oryginalnym i subtelnym modelunkiem i jest jedną z lepszych prac tego rzeźbiarza związanego z wiedeńską secesją.

Lit.: T. Bogacz, B. Kozarska–Orzeszek, *Medalierstwo na ziemiach polskich w XVI–XX wieku*, Wrocław 1995, poz. 276; M. Dubrowska, A. Sołtan, *Od guzika do pomnika. Brązownictwo warszawskie XIX–XX w.*, Warszawa 1966, poz. 74.

MEDALION PORTRETOWY „JÓZEF PIŁSUDSKI”

Olga Niewska, 1900–1943.

Odlew firmy Leona Kranca i Tadeusza Łempickiego, Warszawa, ok. 1935; brąz, śr. 29,8 cm.

Głowa w lewym profilu z wyraźnie zaznaczonymi brwiami i wąsami, w kołnierzyku mundurowym. U dołu skrzyżowane gałązki: laurowa i dębowa. U góry napis JÓZEF PIŁSUDSKI.

Sygn.: „Olga Niewska”; zakup od p. Teresy Milczewskiej z Warszawy, 2000 r.; nr inw. MHW 25463.

Medalion jest jedną z niewielu prac medalierskich warszawskiej rzeźbiarki Olgi Niewskiej. Modelowany kanciastymi, nieco zgeometryzowanymi płaszczyznami w konwencji modernistycznej, doczekał się wielu replik o mniejszej średnicy — 14 cm. Niektóre z nich sygnowane były przez odlewnię warszawską L. Kranca i T. Łempickiego.

Lit.: A. Więcek, *Dzieje sztuki medalierskiej w Polsce*, Kraków 1989, s. 210, il. 337; M. Dubrowska, A. Sołtan, jw., poz. 128.

Plakietka „Staruszka”

PLAKIETA PORTRETOWA „STARUSZKA”

Henryk Glicenstein, 1870–1942.

Odlew firmy „Bracia Łopieńscy”, Warszawa, 1896; brąz, 34 x 24,5 cm, z uchwytem, w półkoliście zwieńczonej ramce. Popiersie staruszki w prawym profilu, w chustce na głowie, z dłońmi splecionymi i ułożonymi pod brodą.

Sygn.: „H. Glicenstein” oraz „Br. Łopieńscy/Warszawa”; zakup. od p. Leśzka Kalkowskiego z Krakowa, 1997 r., nr inw. MHW 25169.

Plakietę odlaną w brązie wystawiał H. Glicenstein w Towarzystwie Zachęty Sztuk Pięknych dwukrotnie. W 1896 r. pn. „Staruszka” oraz w 1904 r. kiedy nabył ją do własnego zbioru Zenon Przesmycki „Miriam”.

Lit.: J. Wiercińska, *Katalog prac wystawionych w Towarzystwie Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie w latach 1860–1914*, Wrocław–Kraków 1969, s. 97. M. Dubrowska, A. Sołtan, jw., poz. 68.

Plakieta „Jędrzej Moraczewski”

PLAKIETA PORTRETOWA „JĘDRZEJ MORACZEWSKI”

Marian Sługocki, 1882–1844.

Odlew firmy „Bracia Łopieńscy”, Warszawa, 1927; brąz, 32,5 x 27 cm.

Popiersie w lewym profilu, z krótkimi włosami zaczesanymi do góry, z wąsami, w marynarce.

Sygn.: „M. Sługocki/1927” oraz „Br. Łopieńscy/Warszawa”.

Zakup od p. Leszka Kałkowskiego z Krakowa, 1997 r.; nr inw. MHW 25150.

Plakieta jest jedną z trzech unikatowych plakiety wykonanych przez rzeźbiarza w 1927 r. Dwie pozostałe upamiętniają postaci ministrów Augusta Zaleskiego i Karola Niezabytowskiego. Prace te wystawił M. Sługocki w tym samym roku w Towarzystwie Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie.

Lit.: *Sprawozdania Komitetu TZSP za r. 1927*; M. Dubrowska, A. Sołtan, jw., poz. 83.